

Energietransitiemodel geeft richting aan **provinciaal klimaat- en energiebeleid**

In opdracht van het Interprovinciaal Overleg (IPO) is een energietransitiemodel ontworpen dat duidelijk maakt hoe provinciaal beleid voor duurzame energievoorziening zal uitpakken. Het model houdt er rekening mee dat sommige provincies zich meer lenen voor het plaatsen van windturbines, het gebruik van aardwarmte of het opwekken van energie uit biomassa dan andere.

Met behulp van het energietransitiemodel kan worden bepaald waar de beste kansen liggen om de provinciale doelen te halen. Het energietransitiemodel is gemaakt door Quintel Intelligence. 'Het helpt de provincies de met het Rijk gemaakte klimaatafspraken waar te maken, een duidelijke eigen visie te ontwikkelen en inzicht te krijgen in de effecten van de maatregelen die zij voor ogen hebben', vertelt Quintel-directeur John Kerkhoven. 'Je kunt er realistische scenario's mee doorrekenen die bestaan uit de onderdelen beleid, energievraag, energieaanbod en kosten. Al rekenend blijken op het eerste gezicht groot-schalige ingrepen - zoals biomassacentrales - maar een beperkt resultaat op te leveren. Kijkend naar de kosten moet je er rekening mee houden dat het opwekken van duurzame energie nog steeds veel duurder is dan het huidige gebruik van olie, kolen en gas. Consumenten kiezen nu in meerderheid voor het goedkoopste product. In het model kan overigens rekening worden gehouden met de te verwachten kostenstijging van fossiele energie.' Kerkhoven stelt dat er aan de vraagzijde op dit moment veel meer winst valt te halen dan aan de aanbodkant. 'Wij verwarmen 85 procent van onze huizen met cv-ketels. Als die worden vervangen door warmte én elektriciteit producerende HRe-ketels of door warmtepompen, zonneboilers en zonnepanelen, gaat de primaire energievraag omlaag. Deze ingreep vereist wel een flinke investering, maar die verdient zich op een gegeven moment terug. Alleen, de meeste mensen rekenen niet zo. Naast het gebruik van energiezuinige verwarming levert het isoleren van woningen en andere gebouwen veel winst op.'

Klimaatcongres 2010

Energietransitie is een belangrijk thema op het Klimaatcongres 2010 op woensdag 17 november as.. In meer dan 30 deelsessies worden actuele thema's rondom lokaal klimaatbeleid behandeld. Kijk voor meer informatie op www.klimaatcongres2010.nl.

Deelsessie: Energietransitie: kansen en keuzes

Nederland wil meer duurzame energie produceren. Hoe krijgen we dat voor elkaar? Wat betekent dat? En hoe maken we het beste gebruik van schaarse ruimte om dit voor elkaar te krijgen?

De provincies hebben in IPO-verband een duurzame energiemix uit-gewerkt die aansluit bij de kracht van elke provincie. Hiermee denken ze de meeste kans te maken om de doelen voor 2020 te halen.

Afstemming noodzakelijk

Kerkhoven constateert dat afstemming tussen provincies noodzakelijk is. 'Een voorbeeld: als alle provincies een grote hoeveelheid duurzame energie uit biomassa willen laten opwekken, is er veel te weinig van dat materiaal aanwezig om dit ooit voor elkaar te krijgen. Overigens is het meeste rendement te behalen als de overheid durft in te grijpen in de persoonlijke levenssfeer van mensen. Naast woningisolatie en de aanschaf van warmtepompen of HRe-ketels geen auto's meer toelaten die minder zuinig dan 1 op 25 rijden. Dat zijn zaken die op termijn

goedkoper zijn voor de burgers en die heilzaam zijn voor het milieu.' Daarnaast doet de overheid er volgens hem goed aan tegen de trend van de markt in te investeren in innovatie van technologieën die op relatief korte termijn goedkoper kunnen worden dan fossiele brandstoffen. 'De markt gaat voor de goedkoopste oplossingen. Het bouwen van kolencentrales is economisch nog steeds aantrekkelijker dan het plaatsen van windturbines. De overheid kan eraan bijdragen dit tij te keren.'

Druk op de ketel

'Mijn indruk is dat het energietransitiemodel eraan bijdraagt dat provinciale energie- en klimaatplannen nu realistischer zijn dan pakweg twee jaar geleden', zegt Kerkhoven. 'Er is echter nog een lange weg te gaan. Mensen vinden het vanzelfsprekend dat er energie is, in de vorm van olie en gas. In Nederland is er geen acute aanleiding om snel over te stappen op niet-fossiele varianten. In landen als China en India is de nood aan de man. Door een tekort aan energie gaat het inzetten van duurzame bronnen daar veel sneller dan bij ons. Kennelijk moeten we wachten op een 'ramp' om een en ander in beweging te krijgen. Maar dan nog: energietransitie is een langdurig proces. Dat moeten we ons nu realiseren, anders lopen we achter de feiten aan.' Een niet door een calamiteit veroorzaakte omslag is mogelijk te verwachten door de daadkracht van Brussel. 'Europa verplicht de lidstaten dat alle gebouwen eind 2020 min of meer energieneutraal zijn. Het Europees Parlement heeft hier toe afgelopen zomer de nieuwe Richtlijn energieprestatie gebouwen aangenomen. Dat zet druk op de ketel.' ■

Provincies spin in web van duurzame energievoorziening

Mede op basis van het energietransitiemodel heeft het IPO laten bepalen welke rol de provincies kunnen vervullen bij het halen van klimaatdoelstellingen. Deze rol is beschreven in het rapport 'Uitwerking en actualisering duurzame energieambities klimaat- en energieakkoord'. Erik van Heijningen, voorzitter van de IPO-Adviescommissie Milieu en milieugedeputeerde in Zuid-Holland, stelt in dit rapport dat provincies de gemeenten, waterschappen en bedrijven kunnen ondersteunen door duidelijke ambities te formuleren en duurzame ontwikkelingen ruimtelijk mogelijk te maken. De ruimtelijke inpassing van windenergie, biomassa-installaties en ondergrondse energieopwekking, zoals geothermie, moet op regionaal schaalniveau vorm krijgen. Ook de aanleg van nieuwe transportnetten voor elektriciteit, gas en warmte heeft ruimtelijke consequenties. Provincies zijn ook verantwoordelijk voor een vlotte en adequate vergunningverlening aan duurzame energiebedrijven. Tevens kunnen zij helpen het vestigingsklimaat voor opwekking van duurzame energie te versterken en de samenwerking tussen overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven bevorderen. Helpen de keten van productie en afzet bij elkaar te brengen is ook een optie.

Garantiefonds

In het rapport is een matrix opgenomen die duidelijk maakt wat de sterke kanten van de afzonderlijke provincies zijn voor het halen van duurzame energiedoelstellingen. Een voorbeeld: in Noord-Holland zijn zo'n 90.000 daken geschikt voor het plaatsen van zonneboilers tegen 18.000 in Zeeland. Het rapport bevat ook aanbevelingen voor het Rijk en de provincies om het duurzame energiebeleid in betere banen te leiden. Om de hoge projectrisico's van wind op land en geothermie (proefboringen) te verlagen, zouden provincies een garantiefonds in het leven kunnen roepen waarmee deze risico's worden afgedekt. Het resultaat is een snellere realisatie van dit soort projecten. Meer informatie is te vinden op www.energietransitiemodel.nl.

Theo Rietkerk, gedeputeerde Ruimte, Wonen en Milieu provincie Overijssel: 'Het energietransitiemodel heeft geleid tot een scherpere ambitie'

De provincie Overijssel voert het actieprogramma Energiepact uit voor energiebesparing en het duurzaam opwekken van energie. Dit programma moet ertoe leiden

dat in 2017 de CO₂-uitstoot met 30 procent is teruggebracht in vergelijking met 1990. 'Het energietransitiemodel van Quintel geeft inzicht in de benodigde investeringen voor en het ruimtebeslag van verschillende vormen van hernieuwbare energie. Zowel in de bebouwde omgeving als voor industrie en mobiliteit', zegt milieugedeputeerde Theo Rietkerk. 'Het model heeft een beslissende rol gespeeld in de discussie tussen Gedeputeerde en Provinciale Staten om onze CO₂-doelstelling al in 2017 te halen in plaats van in 2020, zoals eerder de bedoeling was. Het model laat ook zien dat het verlagen van de ambitie voor windenergie niet meteen te compenseren is door andere vormen van hernieuwbare energie. Dus moeten we blijven inzetten op het plaatsen van

windturbines. Bij het voeren van energiebeleid ben je van vele factoren afhankelijk, zo blijkt uit het model.' Behalve dat de provincie Overijssel de productie van duurzame energie stimuleert, zet zij ook in op energiebesparing. De voor dit doel in het leven geroepen subsidieregeling Duurzame energie en energiebesparing Overijssel richt zich expliciet op schaalvergroting van projecten. Dit wordt bereikt door de samenwerking tussen organisaties in Overijssel te bevorderen. Zo wordt een versnelling van de duurzame energiedoelen bewerkstelligd. Het energietransitiemodel heeft in Overijssel niet direct geleid tot ander beleid voor hernieuwbare energie. Wel is het besef ontstaan dat er flink wat geld nodig is om de doelstelling van het Energiepact te halen en zijn er in 2010 extra middelen beschikbaar gesteld om dit programma uit te voeren.

Zie ook www.overijssel.nl/thema's/milieu/energiepact.